

GŁOS WĄBRZEŃSKI

Przedpłata: w kwartale, miesięcznie 1,50 zł z odnośnym noszeniem przez pocztę 20 gr więcej. W wypadkach nieprzewidzianych, przy wstrzymaniu przedsiębiorstwa, złożeniu pracy, przerwaniu komunikacji, otrzymujący nie ma prawa żądać przeterminowanych dostawek gazety, lub zwrotu ceny abonamentu. Za dzień ogłoszenia redakcja nie odpowiada.

Ogłoszenia: Za ogłosz. pobiera się od wiersza mm. (7 lin.) 10 gr, za reklamy na str. 3-4m. w wiadomościach potocznych 30 gr na pierwszej str. 50 gr. Rabatu udziela się przy częstym ogłoszeniu. „Głos Wąbrzeski” wychodzi trzy razy tygodniowo, i to w poniedziałek, środę i piątek. Skrytka pocztowa 23. Redakcja i administracja ul. Mickiewicza 11. Telefon 80. Konto czekowe P. K. O. Poznań 204.252.

Środa dnia 1 Filipa i Jakóba ap.
Czwartek, dnia 2 Zygmunta
Piątek, dnia 3 **Ogł. Konst. 3 Maja.**

Dziś wschód słońca o godz. 4 28 zach. 6 42
Jutro „ „ „ 4 26 „ 6 42
Dziś „ księżyc „ 17 26 „ 4 53

Nr. 52

Wąbrzeźno, czwartek 2 maja 1929 r.

Rok IX

Nie damy ziemi skąd nasz ród...

Alarmująca wiadomość o nowym zamachu niemieckim na całość naszych granic zachodnich, odbiła się na Pomorzu silniejszym echem, niż w jakiegokolwiek innej części Polski i poruszyła do głębi ludność pomorską.

Wielkim głosem protestu ozwały się różne organizacje zawodowe, kulturalne, społeczne, a przede wszystkim związki półwojskowe. Manifestująca po różnych miastach i wsiach Pomorza ludność jednogłośnie orzekła, że nie tylko wytrwa do ostatka przy sztandarze Rzeczypospolitej ale do ostatniej kropli krwi, bronić będzie w razie potrzeby całości ziemi polskiej i polskiego Bałtyku. Po sypały się również ostre rezolucje przeciwko zachciankom niemieckim.

Trudno tu wspominać o każdej poszczególniej rezolucji, gdyż wszystkie przejęte były jedną prawię myślą, jednym pragnieniem zniweczenia nikczemnych planów niemieckich, godzących w polskie Pomorze, w tę nierozważalną część Najjaśniejszej naszej Rzeczypospolitej, — tembardziej, że uczyniły to już poszczególne dzienniki pomorskie. Podkreślić można jedynie znaczenie tych rezolucji, które wyszły od rodzinnych mieszkańców polskiego wybrzeża, od Polaków — Kaszubów.

Protest Pomorza nie byłby zupełny, gdyby brakło w nim głosu jego odwiecznych strażników, do których w podobnych wypadkach zawsze na-

leży ostatnie słowo. Oni to bowiem przez lata niewoli stali wiernie i wytrwale na straży Polskiego Morza i kiedy z odmetów wojny światowej wyłoniła się wolna Ojczyzna, bezcenny ten skarb, to ich ukochane wybrzeże, prawie nie tkniętą germanizacją złożyli w darze u stóp Najjaśniejszej Rzeczypospolitej.

Na pierwszą wieść o ponownych zakusach niemieckich na całość naszych granic ozwali się ci nasi kochani Kaszubi i w odpowiednich rezolucjach podnieśli wobec całego cywilizowanego świata uroczysty i stanowczy protest przeciw intrygom starego odwiecznego wroga. Równocześnie oznajmili, że na wybrzeżu swem pozostaną na zawsze wierni Rzeczypospolitej Polskiej, a jeżeli zajdzie potrzeba przeleją ostatnią kroplę krwi w Jej i swego wybrzeża obronie.

A głos ten twardych, nieugiętych i zahartowanych w walce z żywiołem morskim Kaszubów dotarł niewątpliwie tam, gdzie przygotowują się zbrodnicze plany zaboru ziem polskich.

Nie tylko dyplomacja nasza odierać może ataki wrogów, zdążających do rewizji granic polskich. Potrafią to i to skuteczniej ci wierni Polscy Kaszubi, odwieczni mieszkańcy naszego wybrzeża, albowiem dzięki tylko ich wystąpieniu Niemcy odnieść musieli to przekonanie, że tylko po trupach Kaszubów i wszystkich zdolnych do

broni obywateli polskich, prowadzi droga do zagrabienia Pomorza.

Naszym drogim braciom Kaszubom, którzy nie tylko pilnować, ale lepiej jeszcze bronić potrafią Polskiego Morza cześć więc i pozdrowienie!

Ponieważ i świat cały potępił niesłychane wystąpienie Niemców w Paryżu, przeto sądzić można, że ich podstęp, wysiłki przeciw całości granic Polski zost. unicestwione. Na forum międzynarodow. nie prędko już chyba pomyślą o nowym planie grabieży ziem polskich.

Nie mniej jednak rząd nasz sprawę zabezpieczenia Pomorza śledzić powinien nieustannie, czyniąc w tym kierunku jeszcze większe niż dotąd wysiłki. Tak kulturalne jak i gospodarcze potrzeby Ziemi Pomorskiej powinny być w jak najszerszej mierze zaspokojone, aby ludność miejscowa mogła jak najściślej zespolić się w Macierzy i w razie potrzeby stanąć jednym silnym murem w obronie najżywniejszych interesów Polski. Dla państwowości polskiej pozyskać trzeba nawet i te nieliczne wątpliwe żywioły na Pomorzu.

Umocnienie polskości nad morzem, pieczołowite staranie o rozwój Pomorza, zabezpieczenie tej ziemi przed niebezpieczeństwami, będzie zdaje się na długie lata jeszcze kamieniem węgielnym naszej polityki tak wewnętrznej jak i zagranicznej.

Bandyckie ekcesy hakatystów pruskich.

Katowice, 29. 4. Polskie przedstawienie operowe „Halki” urządzone dla ludności polskiej w Opolu przez artystów z Katowic, dało agitatorom nakatystycznym pole do brutalnych ekcesów.

Świadczenie zajścia opisują je w następujący sposób:

Po przyjeździe z dworca do teatru, mieszczącego się w Ratuszu, sala tegoż teatru wypełniona była publicznością niemiecką, która zajęła nieprzychylnie stanowisko wobec gości. Na godzinę przed przedstawieniem, tj. o godz. 15,30, ustawiła się przed ratuszem gromada nacjonalistów, którzy przeprowadzali formalną kontrolę ludzi, udających się do teatru, odgrażając się, że się z niemi porachują.

W sali teatru znalazło się kilkudziesięciu awanturników, którzy z galerji rzucali cuchnące bomby. Przed teatrem tłum nacjonalistów wzrastał coraz bardziej. Po aresztowaniu demonstrantów w teatrze, przedstawienie „Halki” dobiegło końca. Na wychodzącą publiczność rzucił się tłum nacjonalistów, bijąc, nie oszczędzając nawet kobiet. Policja interweniowała i zaarrestowała podżegaczy, lecz na żądanie tłumy wypuszczono parę aresztowanych, których tłum wyniósł na rękach.

Artyści polscy przeczekali, aż się przed teatrem uspokoi i bocznymi drzwiami wyszli małymi grupkami, poczem bocznymi ulicami udali się na dworzec.

Po drodze lżono ich słownie, a reżyserowi Stępniewskiemu wyrwano z ręki bukiet i potargawszy go, rzuciono na ziemię. Przed dworcem stał tłum nacjonalistów, którzy doszczętnie zapełnili wejście, prowadzące na peron. Przechodzący zespół opery zaczęto lżyć, pluć, bić pięściami i flaszkami oraz kopać. Dopiero kolejarze rzucili się na pomoc i zasłonili polaków.

Na peronie okazało się, że cały zespół był pobity więcej lub mniej ciężko i tak, członek orkiestry, Hohermann, odniósł złamanie kości ramiennej, kontuzje głowy, kolana i lewej dłoni. Lekarz odesłał go do szpitala. Członek chóru, p. Pichlowa, doznała z pobicia wstrząsu nerwowego, tak że sanitariusz niemiecki musiał jechać z nią w ciągu dwóch stacyj i robić zastrzyki. Pobity jest również twardem narzędziem po plecach członek baletu, Miszczyk, który ma uszkodzone nerki.

Echa napadu w Opolu.

Wiec protestacyjny.

Katowice, 30. 4

Dziś po południu odbył się wiec protestacyjny urządzony staraniem Związku Obr. Kres. Zachodnich z powodu bestjałskiego napadu na teatr polski w Opolu. Na wiecu uchwalono odpowiednią rezolucję, poczem wyruszył kilku tysięczny pochód do p. Wojewody Grażyńskiego, któremu przed tym wiecu wręczyło rezolucję.

Pan Wojewoda Grażyński odpowiedział z okna do zebranych, nawołując ludność do spokoju.

Na zakończenie zebrani odśpiewali hymn państwowy „Rotę” oraz wnieśli okrzyk na cześć Rzeczypospolitej i wojewody Grażyńskiego.

„Na wszelkie zakusy odpowiemy krwią”.

Warszawa, 30. 4. Dziś na dziedzińcu Uniwersytetu warszawskiego odbył się wiec akademicki. Na wiecu uchwalono rezolucję, że przeciwko zakusom ze strony Niemców odpowie młodzież uniwersytecka swoim życiem i krwią.”

Zjazd dyrektorów Teatrów w związku z napadem w Opolu.

Warszawa 30. 4. Zjazd dyrektorów polskich wysłał do Opery w Katowicach depeszę, ubolewając nad niesłychaną bezczelnością nacjonalistów pruskich.

Niemcy o napadzie opolskim.

Berlin, 30. 4. Wszystkie niemal dzienniki bez względu na swój kierunek polityczny potępiają ostro niesłychany napad jaki wydarzył się w Opolu. Pisma niemieckie nazywają ten haniebny występek patryjotyzmem, oraz jak podaje jedno z pism „Napad w Opolu dokonany przez nacjonalistów polskich, za jednym zamachem zatart ślady przybliżenia polsko-niemieckiego”.

—XX—

PREZYDENT RZECZYPOSPOLITEJ PRZYBYWA NA ŚLĄSK.

Katowice 30. 4. W dniu dzisiejszym zawiązał się Komitet celem przyjęcia Pana Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, który przybywa w niedzielę dnia 5 maja celem uczestniczenia w poświęceniu nowego gmachu wojewódzkiego.

POSIEDZENIE KOMISJI TRZECH.

Londyn, 30. 4. Odbywa się tutaj posiedzenie komisji t. zw. „trzech” w sprawie zbadania położenia mniejszości narodowych w Europie. Sprawozdanie z badań będzie przedłożone. Lidze Narodów na sesję czerwcową.

ARESztOWANIE 26 KOMUNISTÓW.

Lyon, 30. 4. Policja tutejsza aresztowała wczoraj 26 komunistów, którzy podburzali robotników do urządzania ekcesów w sprawie zakazu obchodzenia 1 maja.

I na Litwie zabroniono.

Kowno, 30. 4. Wyszedł tu dekret Rządu litewskiego, w którym Rząd donosi, że rozwiązuje partję socjal-demokratyczną za wystąpienia przeciw państwu. Równocześnie ukazało się rozporządzenie zakazujące urządzania na całym obszarze Litwy urządzania manifestacji w dniu 1 maja.

WNET DOJDZIE DO POROZUMIENIA.

Berlin, 30. 4. Urzędowy komunikat Rzeszy o naradach przewodniczącego delegacji niemieckiej Hermesa w Wahsawie, podkreśla, że wnet dojdzie do skutku, oraz że rokowania nie zostały zupełnie przerwane.

PRECZ Z GAZAMI!

Genewa, 30. 4. Anglja, Australia i Nowa Zelandja ratyfikowały na konferencji rozbrojeniowej pakt zabraniający używania gazów trujących.

ODEZWA.

RODACY!

W przededniu obchodu przez naród polski święta państwowego 3-go maja staliśmy się świadkami nowej, niesłychanej prowokacji niemieckiej. Oto na konferencji rzeczoznawców dla spraw odszkodowań niemieckich za wywołaną przez Niemcy wojnę, odbywającej się w Paryżu, przedstawili delegaci niemieccy memoriał, w którym chcą uzależnić wysokość odszkodowań od spełnienia ich żądań politycznych. Żądania te zmierzają do zmiany traktatu wersalskiego, a w pierwszym rzędzie do rewizji zachodnich granic Polski.

Prowokacyjne roszczenia niemieckie zostały jednomyślnie odrzucone przez przedstawicieli wszystkich państw, jak i potępione przez opinię całego cywilizowanego świata. Ale dowodzą one wyraźnie, do czego zmierza obecna polityka niemiecka. Po znanym przemówieniu Hindenburga w Opolu po brutalnym wystąpieniu Stresemanna w Lugano, po oburzających i zaczepnych mowach, wygłoszonych w ostatnich dniach na kongresie centrum niemieckiego we Wrocławiu żądania delegatów niemieckich w Paryżu są dalszym krokiem na drodze odwetowej polityki niemieckiej.

RODACY!

Nie wolno nam pozostać biernymi wobec ustawicznych niemieckich prowokacji. Musimy nie tylko założyć uroczysty protest przeciw próbom zamachów na naszą wolność, zdobytą w krwawych powstaniach i walkach, ale musimy wobec naszego wroga pokazać silną jednolitą i stanowczą podstawę i gotowość obrony naszej niezależności państwowej. Musimy też dobitnie zaznaczyć, że naród polski nie zapomni o rodakach toczących rozpaczliwą walkę o swą polskość na Śląsku Opolskim, na Pograniczu i w Prusach Wschodnich.

RODACY!

Zbliża się dzień święta państwowego i narodowego, dzień 3-go maja. Dzień ten powinien w roku bieżącym stać się w całej Rzeczypospolitej, a szczególnie na jej kresach zachodnich żywołą manifestacją naszych uczuć narodowych i niezachwianej gotowości obrony naszych granic.

Właśnie teraz musi nasz wróg w dniu święta narodowego zobaczyć zwarty, jednolity, skonsolidowany obóz polski, gotowy do poparcia wszelkich poczynań naszego rządu dla odparcia niemieckich ataków. Więcej, aniżeli kiedykolwiek nie wolno nam dzisiaj rozdrabniać i rozpraszać sił naszych, bo oddzielanie się i osłabianie jedności narodowej popiera tylko nieczne zakusy naszych wrogów, którzy na swoim froncie nie uznają różnic partyjnych, wspólną nienawiścią do Polski spojieni w zwarty i silny blok.

Wobec tego zrywamy was.

RODACY!

byście dołożyli wszelkich starań, by obchód 3-go maja tego roku stał się żywołą manifestacją zjednoczonego społeczeństwa polskiego. Niech w tym dniu tym lud polski okaże swą jedność i siłę przeciw wielkim prowokacjom niemieckim i solidarną swą postawą niech będzie dla naszych wrogów groźnym ostrzeżeniem.

Rodacy zaś nasi z pod jarzma pruskiego niech w naszej konsolidacji widzą zapowiedź lepszego swego jutra.

Związek Obrony Kresów Zachodnich.

PAMIĘTAJCIE!...

że okno nie ozdobione nalepkami narodowymi w dniu ogólnej radości i wylania uczucia partryjo-
okno ludzi umarłych.

Pamiętajcie, że dom na którym nie powiewa sztandar narodowy, jest jako dom trędowatych.

Umarłym i trędowatym jest bowiem ten, kto w dniu ogólnej radości i wylania uczucia partyjnego, nie przyłącza się do wszystkich, nie nie współczesniczy ogólnej radości.

Odsłonięcie pomnika Adama Mickiewicza w Paryżu.

Paryż. Uroczystość odsłonięcia pomnika Adama Mickiewicza była olbrzymią manifestacją przyjaźni polsko-francuskiej. Akt odsłonięcia odbył się w obecności prezydenta republiki Doumergue'a.

Dzienniki francuskie ogłosiły liczny szereg artykułów o Mickiewiczu. Dziennik „Le Soir” zamieścił piękny artykuł Ernesta Charles, podkreślający wpływ ducha Mickiewicza w literaturze francuskiej.

„L'Intrancigeant” podał wywiad z p. Choiset, wnućką wieszczki Ad. Mickiewicza. W wywiadzie tym p. Choiset dzieli się wspomnieniami rodzinnymi, podkreślając gorąco uczucia patriotyczne Adama.

Zjazd delegatów Towarzystw Ludowych w Pelplinie.

W dniu 24 kwietnia w stolicy biskupiej w Pelplinie odbył się zjazd delegatów Towarzystw Ludowych z całego Pomorza i W. M. Gdańska. Na zjazd ten przybyło około 180-ciu delegatów. Uroczystą mszę św. z okazji zjazdu celebrował Ks. Patron Kupczyński z Tczewa. Pienia religijne podczas nabożeństwa wykonało miejscowe Tow. św. „Cecylji”.

Po nabożeństwie zebrano się na sali obrad. Na obradach obecny był J. E. ks. Biskup Sufr. Dominik.

Wspaniały Zjazd Delegatów zaigł Patron Towarzystw Ludowych Ks. Kupczyński, witając zebranych delegatów oraz przedstawicieli władz i organizacji społecznych.

Po zagajeniu zjazd uchwalił wysłać telegramy hołdownicze do ks. biskupa dr. Okoniewskiego — przebywającego obecnie w Jerozolimie, do ks. Prymasa dr. Hlonda, który podczas zjazdu katolickiego w Tczewie jako biskup śląski brał udział w zebraniu tamtejszego — Towarzystwa Ludowego, do Prezydenta Rzeczypospolitej p. Mościckiego i ks. Nuncjusza papieskiego w Warszawie.

Następnie ks. patron Kupczyński przedstawił historię Towarzystw Ludowych od czasu powstania Związku tj. od 1903 roku aż do dnia dzisiejszego.

Przy tej sposobności poświęcił kilka słów uznania zmarłym kierownikom Towarzystw Ludowych za czasów niewoli, którymi byli m. in.: ks. prob. dr. Thokarski ze Subków, ks. dziekan dr. Wolszlegier z Pieniążkowa, mecenas dr. Łaszewski z Grudziądza, pierwszy wojewoda pomorski (wszelkie procesy Towarzystw Ludowych prowadził bezinteresownie), dr. Karasiewicz z Tucholi, dr. Rzepnikowski z Lubawy, Antoni Abraham z Oliwy, ks. dr. Nelka, wikary z Fordonu (wygrał liczne procesy z władzami pruskimi).

Ks. patron K. wspomniął o konieczności powołania do życia tow. ludowych zwłaszcza w obecnym czasie szerzącej się niewiary i agitacji wywrotowej.

Opuszczającego salę ks. biskupa-sufragana Dominika żegnali delegaci okrzykiem: niech żyje!

Ks. marszałek wniósł też okrzyk na cześć Najjaśniejszej Rzeczypospolitej i pana Prezydenta Mościckiego. Okrzyk ten delegaci z zapalem powtórzili.

Sekretarz patronatu p. Ankiewicz z Pelplina wygłosił sprawozdanie z działalności organizacyjnej towarzystwa ludowego. Obecnie należy do związku 42 towarzystw, liczących 6700 członków. Najlepiej prosperuje, dzięki swemu długoletniemu prezesowi p. redaktorowi Bolesławowi Szczuce Towarzystwo Ludowe w Wąbrzeźnie. Towarzystwo to z pośród wielu innych posiada najwięcej pieniędzy w kasie, co na zjeździe delegatów wyraźnie podkreślano.

Prócz Towarzystwa Ludowego w Wąbrzeźnie dobrze prosperują towarzystwa: w Tczewie, Osieku, Subkowicach, Starogardzie, Pelplinie, Kamionce, Chełmży i Koronowie.

Skarbnik związkowy ks. proboszcz Kurowski z Lalków zdał sprawę z stanu kasy związkowej. Dochodu w roku sprawozdawczym było: 848,45 zł. rozchodu 689,80 zł. tak, że w kasie pozostało 158,65 zł.

Obszerny referat o celach i działaniach tow. lud. w czasach dzisiejszych wygłosił red. Matłosz z Pelplina.

Drugi referat wygłosił ks. patron Kupczyński na temat: „Środki do ożywienia towarzystw ludowych”.

Po dyskusji, która była bardzo ożywioną nastąpiła przerwa obiadowa, po której przystąpiono do wyboru nowego patronatu na dalsze lat trzy. Wybrani zostali: patronem ks. prob. Kupczyński z Tczewa, wicepatronem p. Pokorniewski ze Starogardu, sekretarzem p. Ankiewicz z Pelplina

W czasopiśmie „L'Europeen” ukazał się wyczerpujący artykuł pióra Andre Pierre o poezji Mickiewicza i jej znaczeniu ogólnoludzkim.

„La Victorie” zamieściła szereg artykułów Georges Bienaimé pt. „W hołdzie wieszczowi polskiemu”.

Prasa prowincjonalna zamieściła również obszerne artykuły o Mickiewiczu, zaczerpnięte z biuletynu informacyjnego, wydanego przez grupę parlamentarną francusko-polską. Ostatni numer tego biuletynu jest poświęcony wyłącznie Adamowi Mickiewiczowi.

Węzły przyjaźni narodów polskiego i francuskiego zacieśniają się jeszcze większą serdecznością i stanowią zapórę zmierzającym odwiecznego wroga swego.

skarbnikiem ks. prob. Kurowski z Lalków, referentem oświatowym red. Matłosz z Pelplina, radnymi ks. prob. Karpiński z Osieka, Biedowicz z Skarszew, Bociek z Świekatowa i Kowalski z Lise-wa.

Kiedy ukończony został wybór członków patronatu, przemawiali: pan Starosta Stachowski z Tczewa o konieczności pobudzenia ducha polskości; pan kierownik oświaty pozaszkolnej przy Kuratorjum Szkolnym, radca Błażewski.

Ks. proboszcz Komorowski z Wrzeszcza przemawiał o doli i niedoli Polonji gdańskiej i wniósł w końcu okrzyk: Polska katolicka niech żyje!

Odpowiedziano mu okrzykiem na cześć Polonji gdańskiej.

P. Józef Czyżewski z Gdańska mówił w gorących słowach o konieczności zakładania tow. lud. we wszystkich województwach Rzeczypospolitej.

Z zadowoleniem i zapalem rozjechali się delegaci do domów.

Z Towarzystwa Ludowego w Wąbrzeźnie wydelegowani zostali na zjazd: prezes p. redaktor **Bolesław Szczuka**, skarbnik p. **Grabowski**, p. **Bukowski** oraz p. **Dąbrowski**.

Prócz tego w zjeździe brali udział ks. proboszcz **Zakryś** i ks. **Pełka**.

Towarzystwom Ludowym na Pomorzu życzymy powodzenia oraz dalszej zbożnej, owocnej i wytrwałej pracy dla dobra Kościoła i Ojczyzny.

Wiosna nadeszła.

W dniu wczorajszym notowano wyższe temperatury. I tak w Wilnie temperatura wynosiła 9° Celsjusa, 19° C. w Krakowie, Poznaniu Lwowie i Warszawie; 20° C. W Tarnopolu a 21° w Lublinie. Natomiast w godzinach wieczorowych: 12° Zakopanem 16° w Pucku 17° w Krakowie i Grudziądzu 18° w Poznaniu 11° w Wilnie i 10, w Pińsku.

W niektórych częściach kraju wieczorem spadł drobny deszcz, a wnoć panowała burza połączona z błyskawicą i grzmotem. Dzisiaj w całej Polsce jest zimno, oraz wielki huragan, wyrządza niektórych miejscowościach olbrzymie szkody.

Jeszcze można zapisać

„Głos Wąbrzeski”

OSTATNIA CHWILA!

Niemal już w przeddzień Święta Narodowego przypomnieć należy wszystkim, o obowiązku przystrojenia domów swoich z odpowiednią szatą, na dzień wielkiej uroczystości.

Nalepki i chorągiewki TCL. są do nabycia w składach, w biurze Sekretarjatu TCL. ulica Wolności.

BŁĄD PANI POPEŁNIA

dając się ująć przy zakupie jakimkolwiek podarkiem lub upominkiem! Nikt nie darmo dać nie może — a zatem niechaj Pani nie zakupie jakiegokolwiek cykorji z podarkami, gdyż ten podarek musi być również zapłacony — lecz wypróbowany przez miliony

PRAWOZIWA FRANCKA
z młynkiem do
kawy!

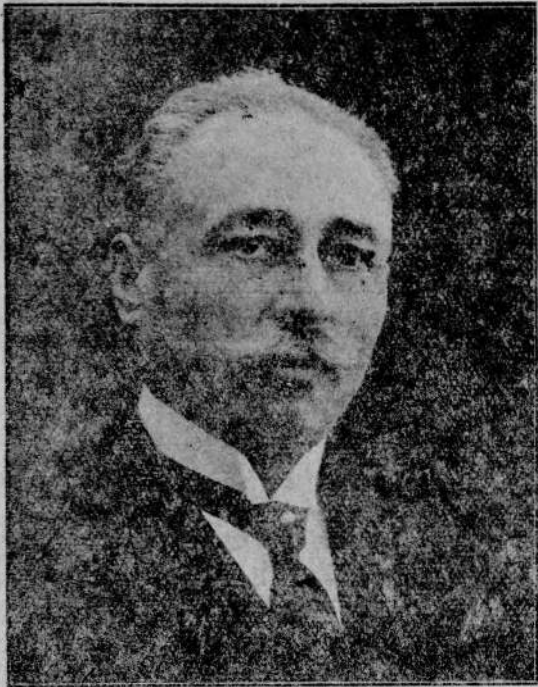
najlepszą i z powodu swej wydajności

najtańszą!

Sp. dr. Józef Wybicki Starosta Krajowy.

W ostatnim numrze zamieściliśmy krótką zmianę o nagłym zgonie starosty kraj. śp. dr. Józefa Wybickiego.

Śmierć zaskoczyła śp. dr. Wybickiego w chwili gdy wręczał p. Wojewodzie uchwalone na wiecu protestacyjnym rezolucje.

Sp. dr. Józef Wybicki urodził się w Niewierzu powiatu brodnickiego na Pomorzu dnia 3. 9. 1866 roku. Gimnazjum ukończył w Brodnicy. Na studiach uniwersyteckich przebywał we Wrocławiu, Berlinie i Lipsku, tamże był założycielem towarzystwa akademickiego „Unitas” a w roku 1893 piastował urząd prezesa.

Poświęcivszy się studjum medycyny praktykował w Gdańsku do roku 1918. Na wiecu dzielnicowym w Poznaniu w roku 1918 mianowany podkomisarzem na Prusy Zachodnie. Po przejściu Pomorza został powołany na stanowisko Starosty Krajowego Pomorskiego. Dnia 22. 10. 1921 roku mianowany Ministrem b. dzielnicy pruskiej, piastował urząd ten aż do chwili zakończenia likwidacji Minister b. dzielnicy pruskiej dnia 2-go 4. 1922 roku.

Powróciwszy na stanowisko Starosty Krajowego na Pomorzu piastuje urząd ten aż do dnia dzisiejszego. Jako taki budował wielką elektrownię w Gródku na Pomorzu.

Za swą działalność jako podkomisarz, Minister, Obywatel i wierny syn Kościoła katolickiego, odznaczony został orderem Polonii Restituti II. kl. Virtututi Militari, Krzyżem Rycerskim św. Grzegorza i Krzyżem orderu organizacji wojskowej i pomorskiej.

Cześć Jego Pamięci!

APEL DO SPOŁECZENSTWA.

TCL. zwraca się za naszym pośrednictwem do społeczeństwa polskiego z gorącym apelem, ażeby nie kupowano chorągiewek papierowych bez napisu „Dar Narodowy 3-go Maja — TCL”, ponieważ te wydane są przez prywatnych nakładców, zatem więc dochód ze sprzedaży idzie do kieszeni jednostek, a nie na cele kulturalno-oświatowe.

PRZYKŁAD IDZIE Z GÓRY!...

Pod adresem naszych urzędów

W latach zeszłych, dopiero w przeddzień lub na kilka dni przed 3 Majem kupowali wszyscy a zwłaszcza urzędy państwowe, komunalne i społeczne nalepki narodowe i chorągiewki. W wielu wypadkach w biurach TCL brakowało już nalepek albo też z powodu przeciążenia pracą, w przeddzień Święta nie można było już podołać zamówienia w rezultacie czego, wiele urzędów, banków, szkół pozbawionych było w uroczysty dzień Święta Narodowego, oznaki narodowej — nalepki.

Mogło to mieć złe następstwa. Ludzie patrząc na puste okna urzędów, myśleli sobie: Jakto! ci którzy reprezentują władzę państwową, nie pamiętali o uczczeniu, tak wielkiego Święta Narodowego, jakim jest 3 Maj? — I mogła się w niektórych głowach zrodzić myśl, że widocznie nie potrzeba wywieszać nalepek na okno, skoro urzędy państwo we, komunalne nie wywieszały ich.

A tak przecież nie jest. Otóż zwraca się TCL do wszystkich urzędów, aby wczesnym zgłaszaniem się po nalepki i wywieszanie ich w oknach dawały dobry przykład ludziom, a temsamem pomagały instytucji oświatowej w jej ciężkiej pracy nad krzewieniem oświaty wśród szerokich mas społeczeństwa.

Nalepki i chorągiewki są do nabycia w składach papieru oraz w Sekretarjacie TCL.

Wiadomości potoczne.

Wąbrzeźno, dnia 1 maja 1929 r.

Z powodu święta Narodowego przypadającego na dzień 3 Maja. numer „Głosu Wąbrzeskiego” mający wyjść w tym dniu, wyjdzie w dzień poprzedni t. j. **jutro**. Na maj jeszcze zapisać można „Głos Wąbrzeski na pocztę lub w administracji naszego pisma.

— **Wieczór recytatorski p. Kazimierzy Rychterówny** odbędzie się w nadchodzącą niedzielę dnia 5 maja rb. Czysty zysk z wieczoru recytatorskiego przeznaczają się na **Towarzystwo Czytelników Ludowych** w Wąbrzeźnie. Bliższe szczegóły podamy w następnym numerze. (m)

— **Strzelanie w Strzelnicy czystochlebskiej** W dniu Święta Narodowego 3 Maja odbędzie się w Czystochlebiu w strzelnicy strzelanie członków Przystosowania Wojskowego i Wychowania Fizycznego. Początek strzelania o godz. 14-tej. Podczas strzelania przygrywać będzie orkiestra dęta. Strzelaniem kierować będzie oficer P. W. i W. F.

Po zakończeniu strzelania odbędzie się zabawa w sali p. Marasińskiego w Czystochlebiu.

O powyższem zawiadamiam zainteresowanych Ogólnego Związku Podoficerów Rezerwy Koła Wąbrzeźno.

— **Burza nad Rosją.** Film z powyższem tytułem wyświetlać będzie Kino „Słońce” w dniach 1 2 i 3 maja.

— **Czystochleb.** W niedzielę, dnia 28 ub. m. o godz. 4-tej popoł. odbyło się organizacyjne zebranie „Sokoła” w Czystochlebiu. Przy udziale przeszło 50 obecnych oraz kilku członków zarządu Sokoła z Wąbrzeźna, uchwalono zupełnie jednogłośnie założenie Sokoła do którego była orkiestra P. W. przystąpiła w komplecie. Na członków zgłosiło się od razu 30 członków.

Tymczasowe kierownictwo składa się z pięciu członków wybranych na miejscu, którzy już w dniach najbliższych poprowadzą pracę organizacyjną pod zarządem gniazda wąbrzeskiego.

Nowo powstałej placówce: „Szczęść Boże”.

— **Lipnica** (Program obchodu 3 Maja) Kółko Rolnicze wraz z Stowarzyszeniem Młodzieży Zeńskiej urządził dorocznym zwyczajem obchód 3 Maja. Porządek obchodu jest następujący: O godzinie 9.30 rano wymarsz dzieci szkolnych, orkiestry, i towarzyszt ze sztandarami do kościoła.

Z kościoła, po nabożeństwie uformuje się poczwirusz do p. posta Wrzesińskiego, który wygłosi przemówienie o Konstytucji 3 Maja, poczem szosą kowalewską pochod uda się na sałę p. Klimka, gdzie odbędą się popisy dzieci szkolnych, deklamacji i td.

Wieczorem staraniem Stowarzyszenia Katolickiej Młodzieży Zeńskiej odbędzie się przedstawienie amatorskie pod przewodnictwem p. Kantaka.

Na tem uroczystość zostanie zakończona.

— **Kowalewo.** Miesięczne walne zebranie Związku Inwalidów Wojennych R. P. Koło w Kowalewie odbędzie się w niedzielę dnia 5. 5. 29 r. o godz. 12.30 po poł. w lokalu pani Ziehlkowej. Dla ważnych spraw przybycie wszystkich członków konieczne. **Zarząd.**

— **Brodnica.** (Wspomnienie pośmiertne). Dnia 28 ub. miesiąca odbył się pogrzeb śp. Mieczysława Jerzykiewicza, który w rostroju nerwowym odebrał sobie życie. Udział w pogrzebie (prócz miejscowego obywatelstwa wzięły wszystkie organiz. i stowarzyszenia oraz delegaci niektórych miast pomorskich. Na cmentarzu nad grobem przemawiał między innymi przewodniczący Rady Miejskiej, wskazując na zasługi zmarłego.

Ostatnią posługę oddał również oddział wojska oraz orkiestra tutejszej załogi.

Śp. Jerzykiewicz urodzony w Gnieźnie był z zawodu aptekarzem. Przez dłuższy szereg lat pracował na obczyźnie a zwłaszcza w Berlinie.

Do Brodnicy przybył w roku 1917 i wnet zżył się z tutejszem społeczeństwem.

Jako człowiek obdarzony bystrością i przenikliwością wyjeżdżał często z ramienia Rady Ludowej jako kurjer do Warszawy i Poznania drogą nielegalną i narażał swe życie i zdrowie na niebezpieczeństwo i inne niewygody wskutek uciążliwych podróży powózkami.

Po przyłączeniu Brodnicy do Polski, został śp. Jerzykiewicz wybrany jako burmistrz. Na tem stanowisku pracował bez wytchnienia.

Zginał człowiek prawego charakteru, a że tarzał się na życie w chwili rozstrojenia i niepoczytalności, krok Jego niechaj Mu Bóg tak przebaczy — jak my przebaczyliśmy.

RUCH TOWARZYSTW

— **Lutnia!** Dziś lekcja śpiewu o godzinie 8-iej wieczorem. Przybycie wszystkich konieczne. **Dyrygent.**

— **Baczność Bractwo Strzeleckie Wąbrzeźno.**

Bractwo Strzeleckie bierze udział w pochodzie w dniu 3 Maja. Zbiórka o godzinie 9.30 rano na placu luksusowym. Ubiór przepisowy: Kapelusz, mundur strzelecki, spodnie czarne. Doroczne pierwsze strzelanie sezonowe rozpoczyna się 3 Maja od godziny 3-ciej po południu. Wysztrzelane będą nast. odznaki: a) odznaka 3 Maja b) odznaka oswobodzenia Pomorza c) pewne nagrody pieniężne. Podczas strzelania, w gmachu strzelnicy dancing **UWAGA:** Osobnej kurendy się nie wysyła.

Za Zarząd Główny w. prezes. — **Tow. Rzemieślników Samodzielnych,** bierze udział w dniu 3 Maja w uroczystym nabożeństwie i pochodzie. Zbiórka członków o godz. 9.45 na placu luksusowym. O liczne i punktualne przybycie uprasza **Zarząd.**

— **Cech krawiecki** bierze udział w dniu 3 Maja w uroczystym nabożeństwie i pochodzie. Zbiórka członków o godzinie 9.45 na placu luksusowym. O liczne i punktualne przybycie uprasza **Zarząd.**

KUPIEC NIE BĘDZIE MÓGL CI DAĆ PRACY I ZAROBKU, SKORO ZAROBIONY TUTAJ PIENIĄDZ WYWOZISZ NA ZAKUPY DO INNEGO MIASTA.

Druk i nakład: „Głos Wąbrzeski” B. Szczuka, Wąbrzeźno
Redaktor odpowiedzialny: Bolesław Szczuka Wąbrzeźno
Za dział ogłoszeń Redakcja nie bierze odpowiedzialności.

OSTRZEŻENIE

Ostrzegam wszystkich, którzy rozsiewają plotki, jakoby mąż mój znajdował się w Hamburgu w więzieniu za handel żywym towarem i fałszywymi dolarami, co jest nieprawdą, gdyż mogę wykazać listami, że mąż mój przebywa w Meksyku, a każdego, który będzie rozsiewał te plotki pociągnę do odpowiedzialności sądowej.

KATZOWA.

Zal. 1895r.

W razie wypadku śmierci polecam **trumny dębowe i sosnowe w wielkim wyborze**

jakoteż wszelkie przybory dla zmarłych po przystępnych cenach.

Katafalk, lichtarze ze świecami i koldry wypożyczam bezpłatnie.

M. SOPOLINSKI, mistrz stolarski
Wąbrzeźno, ul. Grudziądzka 36.
naprzeciw Hotelu Dwór Wąbrzeski

Ogłoszenie.

Dzieci obvodu szkolnego Wąbrzeźno (t. zn. dzieci z Wąbrzeźna miasta i do miasta należących, wybudowań, Cymbarku, Nielubia, Rozgartu i Sicienka), **urodzone w roku 1922-gim.** muszą być zameldowane do szkoły. Kierownicy wąbrzeskich szkół powszechnych przyjmować będą w tym celu tylko w dniach **od 7-go do 15-go maja rb.** i to w czasie **od godz. 11-tej do 13-tej.** Należy przedłożyć metrykę urodzenia, lub chrztu dziecka i poświadczenie jego wtórnego szczenięcia przeciwospowego. Dzieci nowicjusów nie przyprowadza się ze sobą.

Rejestracja dzieci niemieckich nastąpi już w **dnia 6 maja rb.** od g. 10-ej.

Niezastosowanie się do powyższego zarządzenia pociąga za sobą ukaranie obowiązanych.

Wąbrzeźno, dnia 30 kwietnia 29 r.

MAGISTRAT

Schwarz, burmistrz.

i Przewodn. Rady Szkolnej Miejscowej.

K. GŁOWACKI
DROGERJA

Tel. 166 Rynek Tel. 166

poleca

**Tapety, farby, lakiery,
pendzle, smary, oleje,**

—: karbolinum :—

Ogłoszenie.

We wtorek, dnia 7 maja 1929 r. odbędzie się w Wąbrzeźnie (Pomorze)

jarmark
na bydło i konie.

Schwarz, burmistrz.

Potrzebna młodsza

dziewczyna
do dzieci
Mickiewicza 26

Poszukuję
natychmiast młodszo

POMOCNIKA
krawieckiego
A. LULA, Książki

PROGRAM

ochodu na Święto Narodowe 3-go Maja
W piątek, dnia 3 maja 1929 r. obchodzimy Święto Narodowe Trzeciego Maja w połączeniu ze świętem ku czci Królowej Korony Polskiej.

Od uzyskania wolności obchodziliśmy dzień Trzeciego Maja zawsze jak najuroczyściej. W dniu dzisiejszym zawiązał się Komitet Obywatelski, który postanowił uczcić ten dzień według nast. programu:

PROGRAM:

1. W czwartek, dnia 2 maja 1929 r. wieczorem o godzinie 8,30 **capstrzyk**. Zbiórka o godzinie 8-mej na boisku miejskim przy ulicy Matejki (plac targów koni luksusowych),
 2. Ustawienie się do capstrzyku w nast. porządku:
 - a) orkiestra,
 - b) na pierwszym miejscu Związek Podoficerów Rezerwy,
 - c) towarzystwa P. W. i W. F. według czasu przybycia,
 - d) pozatem wszystkie inne towarzystwa według czasu przybycia.
 3. W piątek, dnia 3 maja br. o godz. 9,30 zbiórka przedstawicieli władz i korporacji miejskich, Towarzystw i Organizacji społecznych oraz kościelnych na boisku miejskim przy ulicy Matejki (plac koni luksusowych).
 4. Ustawienie się do pochodu w nast. porządku:
 - a) młodzież szkolna, ustawi się do pochodu przy kościele,
 - b) orkiestra,
 - c) przedstawiciele władz państw. i korporacji miejskich,
 - d) Związek Podoficerów Rezerwy,
 - e) towarzystwa P. W. i W. F. według czasu przybycia,
 - f) pozatem wszystkie inne towarzystwa według czasu przybycia.
 5. Godz. 10-ta. Wymarsz na uroczystą Mszę św. Pochód ruszy z boiska ulicą Jadwigi, Hallera przez Rynek do kościoła.
 6. Godz. 10.30. Uroczysta Msza św. Po Mszy św. formuje się pochód w tym samym porządku (pkt. 4) przy kościele i wyrusza ulicą Przemysłową na rynek. Na rynku ustawienie się według wskazówek Komendanta pochodu.
 7. Śpiew „Lutni”
 8. Przemowa profesora p. Brzostowicza
 9. Hymn Narodowy „Jeszcze Polska nie zginęła”
 10. Ustawienie się do defilady według wskazówek Komendanta pochodu.
 11. Defilada przed przedstawicielami władz.
 12. Rozwiązanie pochodu.
- P. Porucznikowi Krzeszowskiemu z Wąbrzeźna powierzono komendę co do pochodu odbyć się mającego według powyższego programu.

Wzywa się niniejszem wszystkie towarzystwa i organizacje polskie do gremjalnego brania udziału w pochodzie wraz z sztandarami, na czas całego obchodu. Uprasza się zarazem o bezwzględne zastosowanie się do komendy por. Krzeszowskiego

Wszystkich Obywateli miasta Wąbrzeźna uprasza się o wywieszenie na dzień 3 Maja sztandarów i flag o barwach narodowych.

Jesteśmy o tem przekonani, że żaden dom nie będzie widniał bez flagi i sztandaru polskiego.

Zarazem popieramy gorąco kwestę, która się odbędzie na rzecz Towarzystwa Czytelni Ludowych.

Komitet.

Przetarg przymusowy

Dnia 2. 5. 29 r. o godz. 10,30 przed poł. sprzedawcą będą w drodze przetargu przymusowego najczęściej dającym za gotówkę przy kościele ewangelickim w Wąbrzeźnie

I bufet

Głowczewski, komornik sąd. Wąbrzeźno

Przestroga.

na ogrodach plebańskich w mieście **posiałem truciznę**

Ks. Proboszcz.

Wąbrzeźno, dnia 1. V. 29 r.

UCZEN

Potrzebny **ogrodnicy** od zaraz
Wybudowanie pod Główny dworzec.
Ogrodnik Dobrzański, daw. Przybyło

Zgubiłem książeczkę wojskową którą unieważniam
Heinz Rathke
Wąbrzeźno

KINO-TEATR
Hotel Dwór Wąbrzeski
W czwartek, d. 2 maja
Humor! Smiech!
Riff i Raff
jako **LOTNICY**
Wesołe przygody dwóch wielkich komików groźnych rywali PAT i PATACHONA, którzy tym razem ukazują się jako królowie powietrza.
NADPROGRAM!

Przetarg przymusowy

Dnia 2. 5. 29 r. o godz. 10 przed poł. sprzedawcą będą w drodze przetargu przymusowego najczęściej dającym za gotówkę przy kościele ewangelickim w Wąbrzeźnie **I duże lustro**
Głowczewski kom. sąd. w Wąbrzeźnie

pkrywam dachy

Szanownym Obywatelom i panom gospodarzom do wiadomości, iż
blachą, papą, eternitem i t. d.
Staraniem mojem będzie prace wykonać fachowo z gwarancją i po przystępnych cenach.
Z poważaniem
J. Murawski, mistrz blacharski
Wszelkie mater. do krycia dachów na składzie.

Towarzystwo Gimnastyczne „Sokół”, Wąbrzeźno

urządza w dniu 3 Maja br. o godz. 8-ej wiecz. na sali hotelu „Dworu Wąbrzeskiego”

uroczystą wieczornicę z okazji Święta Konstytucji 3-go Maja

Na program złożą się występy znakomitego chóru **Śpiewu „Lutni”** oraz wykład Ks. Proboszcza **Łowickiego z Niedźwiedzia o Konstytucji 3-go Maja**.

Wieczornica ma pozatem na celu zasilenie kasy Towarzystwa Czytelni Ludowej, wobec czego **pobierać się będzie wstępne na salę w wysokości 1,— zł za miejsce siedzące i 50 groszy za wstęp na salę.**

Prosimy Szan. Obywatelstwo miasta Wąbrzeźna o liczny udział we wieczornicy ze względu na cel szlachetny.

Po wieczornicy

zabawa taneczna „Sokoła”

Zarząd Tow. Gimnastycznego „Sokół” Wąbrzeźno

Towarzystwo Gimnastyczne „Sokół” urządza dla zasilenia kasy Towarzystwa Czytelni Ludowej wieczornicę według powyższego programu.

Prosimy Szan. Obywatelstwo gorąco o poparcie akcji „Sokoła” i liczne przybycie.

Zadania, które mają „Sokół” jako i Towarzystwo Czytelni Ludowej są tak wzniosłe i korzystne dla społeczeństwa, że spodziewamy się poparcia najszerzych kół obywateli Polaków.

Zarząd Tow. Czytelni Ludowej

PRZETARG PRZYMUSOWY

Dnia 2. 5. 29 r. o godz. 9,30 przed poł. sprzedawcą będą w drodze przetargu przymusowego najczęściej dającym za gotówkę **I rower męski**

Zbiórka reflektantów w moim biurze przy ul. Hallera 10.

Głowczewski, komornik sąd. Wąbrzeźno

SIEJĘ TRUCIZNĘ na mem polu
G. Kocpke Cymbark pow. Wąbrzeźno

Przybiłak się PIES (wilk) i jest do odebrania za wynagrodzeniem
Przybylski, Książki

Sieję truciznę na polu i proszę zważać na ptactwo domowe
PASZOTTA Piwnice

SIEJĘ TRUCIZNĘ stale na mem polu
Andrzej Osika Myśliwiec

5-letnia klacz [kasztan, szlachetna półkrew na sprzedaż.
Pierwszorządna do bryczki, 148 miary woj. skowej. Rodowód, pewna przed samochodami Leńniczy rew. **Bausch** Wronie, p. Wąbrzeźno

Sieję truciznę na moim polu przez cały rok
Katarzyna Wrzesińska Gabczewo

Trumny

w wielkim wyborze stale na składzie

BARYLSKI KOLEJOWA 4

PRACZKA

z doskonałym praniem i prasowaniem oraz ze znajomością karmienia drobiu [potrzebna **od zaraz** na majątek. Zgłoszenia do Głosu Wąbrzeskiego pod nr. 210.

UCZNIĄ

stolarskiego przyjmie zaraz **W. Kamiński** mistrz stolarski Wąbrzeźno, Kopernika 6

KLACZ

na sprzedaż. Zgłoszenia stajnia cugowa Piątkowo.

Mieszkania

3-pokojowego poszukuje profesor gimnazjalny od 1 czerwca ewentl. później. Łaska we zgłoszenia do eks. Głosu Wąbrzeskiego

Jaja

na eksport kupuje stale po najwyższych cenach dzienn.

E. Goetz, eksporter jaj Wąbrzeźno Kolejowa 63. Rynek 1 — Telefon 174

Stemple kauczukowe

i metalowe każdej wielkości i formatu po najtańszych cenach poleca

Głos Wąbrzeski Wąbrzeźno

Kino Słońce

Hotel pod „Białym Orłem”

Chcesz rwać miłości upojone kwiaty
Pragniesz dalekie podziwiać światy
Cudne kobiety, rączce „cow-boye”...
Posłuchaj: Wszystkie pragnienia twoje
Choć tak płomiennie, choć tak gorąco
Ugasisz zawsze tu!
W kinie „Słońce”!!!

W środę, dnia 1 maja, w czwartek, dnia 2 maja o godz. 8 wiecz., w piątek, dnia 3 maja o godzinie 5,15 i 8,30 wieczorem

Dwie potęgi ekranu

John Barrymore i Camilla Horn w dramacie pt.:

BURZA

Długość filmu 3000 metrów. Najpiękniejszy film świata. Rzecz dzieje się od roku 1914 do chwili wybuchu rewolucji w Rosji.

NADPROGRAM

najnowszy tygodnik oraz wesoła farsa

Uwaga: Aby dać możliwość wszystkim zobaczenia naszym początek seansów w miesiącu maju i czerwca z powodu nabożeństwa na godz. 8.30 wiecz.